

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om paketreserörelser och om ändring av 30 kap. i strafflagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en ny lag om paketreserörelser som ska ersätta den nuvarande lagen om paketreserörelser. Dessutom föreslås det att strafflagen ändras. Till sitt innehåll svarar bestämmelserna i den föreslagna lagen till stor del mot bestämmelserna i den gällande lagen och förordningen om paketreserörelser. Det behövs en ny lag främst därför att de näringsrättsliga bestämmelser som för närvarande finns i förordningen bör flyttas över till lagnivå i enlighet med kraven i grundlagen. Överföringen förleder ändringsbehov i lagen till den grad att det anses motiverat att skriva om hela lagen.

Tillämpningsområdet för den nya lagen ska i viss mån vara mer omfattande än tillämpningsområdet för den nuvarande lagen. I lagen ska anordnande, utbudande eller förmedling av flygtransport till konsumenterna jämföras med idkande av paketreserörelse, om transporten anordnas, bjuds ut eller förmedlas av någon annan än ett lufttrafikföretag. Den nuvarande regleringen gäller endast transporter med charterflyg, men enligt förslaget ska också transporter med reguljärflyg omfattas av lagen.

Bestämmelserna om registrering av dem som idkar paketreserörelse och om kraven på

ställande av säkerhet motsvarar med vissa mindre preciseringar bestämmelserna i den gällande lagen. Reseförmedlarens skyldighet att ställa säkerhet för en sådan utländsk researrangör som är huvudman för reseförmedlaren ska preciseras så att förmedlaren har en sådan skyldighet endast om huvudmannen inte har ställt någon säkerhet enligt det s.k. paketresedirektivet eller om huvudmannen har sin hemort i någon annan stat än en stat som tillhör Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Till förutsättningarna för registreringen fogas ett krav enligt vilket en fysisk person som ämnar registrera sig som idkare av paketreserörelse ska vara myndig. Det krävs dessutom att personen i fråga inte är försatt i konkurs och att hans eller hennes handlingsbehörighet inte har begränsats.

Det maximala straffet för ett paketreserörelsebrott föreslås bli höjt från fängelse i sex månader till fängelse i ett år. Straffbestämmelserna föreslås samtidigt bli överflyttade till strafflagen.

Lagarna föreslås träda i kraft vid samma tidpunkt som lagen om ändring av lagen om paketresor som har ett nära samband med dem, dvs. cirka sex månader efter det att de har godkänts och blivit stadfästa.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	3
2.1 Lagstiftning och praxis.....	3
Lagen och förordningen om paketreserörelser	3
Lagen om paketresor och förordningen om de uppgifter som ska ges om paketresor	4
2.2 Europeiska unionens lagstiftning och lagstiftningen i de nordiska länderna	4
Europeiska unionen	4
Sverige.....	5
Danmark	5
Norge.....	6
2.3 Bedömning av nuläget	6
Begreppet paketresa	6
Systemet med säkerheter och hur det fungerar.....	6
Utbjudande av transport med flyg	7
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	7
3.1 Målsättning.....	7
3.2 Tillämpningsområde	7
3.3 Systemet med registrering.....	8
3.4 Systemet med säkerheter.....	8
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	9
4.1 Statsekonomiska konsekvenser och konsekvenser för myndigheterna.....	9
4.2 Konsekvenserna för företagen inom turismsektorn	9
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	9
Justitieministeriets arbetsgrupp	9
Fortsatt beredning.....	10
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	10
DETALJMOTIVERING	11
1 LAGFÖRSLAGEN	11
1.1 Lagen om paketreserörelser	11
1.2 Strafflagen.....	15
2 IKRAFTTRÄDANDE	15
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN OCH LAGSTIFTNINGSORDNING	15
LAGFÖRSLAGEN.....	17
1. Lag om paketreserörelser	17
2. Lag om ändring av 30 kap. i strafflagen.....	22

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Målet har varit att säkerställa paketreserörelsernas tillförlitlighet och resenärernas ekonomiska trygghet genom ett system med registrering av rörelseidkare. En väsentlig förutsättning för registreringen är att researrangören för den händelse att han eller hon skulle bli insolvent hos Konsumentverket har ställt en säkerhet som ska vara tillräcklig för täckande av det ansvar som härrör från paketresor.

Vid ingången av 2008 uppgick antalet företag som var införda i Konsumentverkets register över paketreserörelser till 723. Av dessa var 429 sådana researrangörer som omfattas av skyldigheten att ställa säkerhet. Antalet researrangörer som befriats från skyldigheten att ställa säkerhet uppgick till 214 och antalet reseförmedlare till 80. Värdet av de säkerheter som ställts hos Konsumentverket uppgick till ca 150 miljoner euro. År 2007 infördes 50 nya företag i registret.

Enligt Statistikcentralens statistik över turismen har antalet utlandsresor som finländarna företar under fritiden ökat från år till år. År 2002 företog finländarna 2 662 000 fritidsresor till utlandet. År 2005 uppgick antalet fritidsresor till utlandet till 3 112 000. Enligt statistiken från Resebyråbranschens förbund i Finland uppgick antalet fritidsresor till utlandet per flyg till 980 053 år 2000. År 2005 uppgick antalet paketresor till 966 847 och år 2006 till 955 280 resor, vilket alltså innebar en liten minskning.

Resebranschen har genomgått relativt snabba förändringar under de senaste åren. De traditionella resebyråerna har fått sällskap av s.k. internetresebyråer som säljer resor enbart via Internet. Även de traditionella resebyråerna har börjat sälja sina resor också via Internet. Resebyråbranschens förbund i

Finland uppskattar att andelen paketresor som säljs i näthandeln är knappa tio procent av samtliga paketresor som säljs i Finland. Av sådana paketresor som företas med flyg säljs dock redan var tredje resa via Internet.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Lagen och förordningen om paketreserörelser

Lagen om paketreserörelser (1080/1994) och förordningen om paketreserörelser (366/1995) trädde i kraft 1995. Lagen innehåller bland annat bestämmelser om registrering av idkare av paketreserörelser, om ställande av säkerhet för händelse av insolvens och om myndighetstillsynen över idkare av paketreserörelser.

I lagen avses med idkande av paketreserörelse anordnande, utbudande eller förmedling av paketresor som hör till tillämpningsområdet för lagen om paketresor (1079/1994). Den definition på paketresa som finns i lagen om paketresor avgränsar således också tillämpningsområdet för lagen om paketreserörelser.

Paketreserörelse får idkas endast av en näringsidkare som är införd i registret över paketreserörelser. Registermyndighet är Konsumentverket. Registrering ger rätt att idka paketreserörelse som researrangör, reseförmedlare eller bådadera enligt vad som bestäms när beslut om registrering fattas.

Med researrangör avses en idkare av paketreserörelse som planerar och genomför paketresor och som bjuder ut dem antingen själv eller genom förmedling av en annan näringsidkare. Utbudande av enbart charterflyg till konsumenterna jämställs med anordnande av paketresor. Med reseförmedlare av-

ses en idkare av paketreserörelse som för researrangörens räkning förmedlar avtal om paketresor.

En väsentlig förutsättning för registrering är att den som gör registeranmälan och som tänker arrangera paketresor hos Konsumentverket har ställt en säkerhet för händelse av konkurs eller annan insolvens. Skyldigheten att ställa säkerhet gäller också en reseförmälare som agerar för en sådan utländsk researrangörs räkning som inte själv har ställt säkerhet enligt lagen om paketreserörelser. Dessutom gäller skyldigheten att ställa säkerhet en sådan näringsidkare som för sin egen räkning bjuder ut paketresor som någon annan ordnar.

Säkerheten tryggar returtransporten och inkvarteringen av resenärerna på resmålet fram till returtransporten, om transport och inkvartering har ingått i avtalet. Dessutom tryggar säkerheten ersättning till konsumenten för förskottsavgiften då resan inhiberas eller för den del av priset som motsvarar den avbrutna delen av resan då resan avbryts. I lagen finns även bestämmelser om storleken på en godtagbar säkerhet och säkerhetens innehåll i övrigt.

Konsumentverket har rätt att befria en idkare av paketreserörelse från skyldigheten att ställa säkerhet i vissa situationer där det med beaktande av paketreserörelsens art och omfattning inte kan anses nödvändigt med säkerhet. En idkare av paketreserörelse är också skyldig att till konsumentverket anmäla sådana ändringar i verksamhetens art eller omfattning som kan påverka skyldigheten att ställa säkerhet eller godkännandet av säkerheten.

I förordningen om paketreserörelser finns närmare bestämmelser om de uppgifter som ska införas i registret över paketreserörelser, om registeranmälan, säkerhetens godtagbarhet, befrielse från skyldigheten att ställa säkerhet och om bokföring.

Lagen om paketresor och förordningen om de uppgifter som ska ges om paketresor

Lagen om paketreserörelser och förordningen om de uppgifter som ska ges om paketresor (1085/1994) gäller marknadsföring av och avtal om paketresor. Med paketresa avses en i förväg ordnad kombination av re-

setjänster som bjuds ut till ett gemensamt pris och som består av åtminstone transport och inkvartering, eller transport eller inkvartering samt dessutom en annan turisttjänst som är väsentlig med hänsyn till helheten. Lagen tillämpas endast då resan mot vederlag bjuds ut av en näringsidkare som annat än tillfälligt organiserar eller förmedlar turisttjänster, och resan varar mera än 24 timmar eller inbegriper övernattningsnatt.

En researrangör är skyldig att ge resenären vissa uppgifter om resan och avtalsvillkoren i samband med att ett avtal ingås och vid den marknadsföring som föregår avtalet. Uppgifterna i resebroschyren är i regel bindande för researrangören.

De avtalsrättsliga bestämmelserna i lagen gäller bland annat researrangörens rätt att ställa in resan och resenärens rätt att avbeställa resan, ändringar i priset på resan samt researrangörens avtalsbrott och påföljder vid ett sådant.

2.2 Europeiska unionens lagstiftning och lagstiftningen i de nordiska länderna

Europeiska unionen

Europeiska gemenskapernas råd antog 1990 direktiv 90/314/EEG om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang. Den marknadsförings- och avtalsrättsliga reglering som direktivet krävde sattes i kraft genom lagen om paketresor och förordningen om de uppgifter som ska ges om paketresor. Den reglering om säkerheter som förutsätts i artikel 7 i direktivet sattes i kraft genom lagen och förordningen om paketreserörelser.

Enligt artikel 7 i direktivet ska den arrangör eller återförsäljare som är part i avtalet visa att han, i händelse av obestånd, har tillräcklig säkerhet för återbetalning av erlagda belopp och för hemtransport av konsumenten.

Europeiska gemenskapernas domstol har meddelat tre förhandsavgöranden i mål som gäller tolkning av artikel 7 i direktivet. I mål C-364/96, Verein für Konsumenteninformation (REG 1998 s. I-2949), var det frågan om huruvida de kostnader för inkvartering som en resenär som köpt paketresa för en andra gång betalat till hotellägaren på grund av re-

searrangörens insolvens ska räknas som erlagda belopp enligt artikel 7 i direktivet.

Gemenskapernas domstol konstaterade att tillämpningsområdet för artikel 7 i fråga om återbetalning av erlagda belopp omfattar en situation där en resenär som köpt resepaket och som före resan betalat kostnaderna för inkvartering till researrangören, tvingas betala samma kostnader till hotellägaren på grund av researrangörens insolvens eftersom han eller hon annars inte kan lämna hotellet och resa hem.

I mål C-140/97, Rechberger m.fl. (m.fl. (REG 1999 s. I-3499) var det frågan bland annat huruvida en resa som nästan gratis erbjudits en avgränsad grupp konsumenter omfattas av tillämpningsområdet för artikel 7 i direktivet. Det var fråga om resor som en dagstidning erbjudit enbart sina prenumeranter och för vilka huvudkonsumenten endast skulle betala flygplatsavgift samt enkelrumstillägg om han reste ensam, eller flygplatsavgift om han hade sällskap med minst en person som betalade fullt pris. Enligt gemenskapernas domstol äger artikel 7 tillämpning på också på resor av denna typ.

Mål C-178/94, Dillenkofer (REG 1996 s. I-4845) gällde statens ersättningsansvar gentemot resenärer som lidit skada på grund av ofullständigt införlivande av artikel 7. Av domen kan man dra den slutsatsen att konsumenten inte får lida någon förlust när det gäller priset på en paketresa även om det skulle handla om en liten förlust som i det aktuella fallet – mindre än tio procent av resans pris. Det kan också konstateras att den som lämnar säkerhet ska enligt domstolen vara sådan som inte själv riskerar att lida skada på grund av de följder som beror på researrangörens insolvens.

Sverige

I Sverige är organisering och förmedling av paketresor en fri näring men resenärernas ekonomiska trygghet har ordnats på samma sätt som i Finland. Den reglering som direktivet förutsätter har i Sverige satts i kraft genom lagen (1992:1673) om ändring i resegarantilagen (1972:204) och genom lagen om paketresor (1992:1672). Enligt resegarantilagen ska den som är arrangör eller återförsäl-

jare av paketresor enligt lagen om paketresor, innan han marknadsför en paketresa eller transport som sker tillsammans med en paketresa, ställa säkerhet hos Kammarkollegiet. Säkerhetens storlek bestäms med hänsyn till reseverksamhetens art och omfattning. Om det finns särskilda skäl får Kammarkollegiet efterge kravet på säkerhet.

I resegarantilagen finns även bestämmelser om de fall där säkerheten får tas i anspråk. Säkerhet får tas i anspråk för att betala tillbaka pengar som betalats för en resa som blir inställd eller av annan anledning inte blir av. I fråga om paketresor som har påbörjats men inte slutförts får säkerheten tas i anspråk för resenärers uppehälle under resan och deras återresa. Dessutom kan en skälig ersättning betalas till dem för värdet av de förmåner de gått miste om genom att resan avkortats. Resegarantilagen innehåller även bestämmelser om ianspråktagande av säkerheten i de fall där den som har ställt säkerhet har försatts i konkurs eller måste antas vara på obestånd.

Danmark

I Danmark har direktivet satts i kraft genom en lag om paketresor (lov om pakkerejser nr 472 af 1993) och en lag om resegarantifond (lov om en rejsegarantifond nr 315 af 1997). Enligt lagen om resegarantifond ska researrangörer och sådana reseförmedlare som förmedlar paketresor till utlandet göra en anmälan till resegarantifonden (rejsegarantifond) för införande i registret. Endast sådana företag som är införda i registret får bjuda ut och sälja paketresor. I lagen finns bestämmelser om en skyldighet att ställa säkerhet vilket är en förutsättning för registrering. Beloppet av säkerhet beräknas på basis av researrangörens och -förmedlarens omsättning. Registrerade researrangörer och -förmedlare ska dessutom betala en särskild bidragsavgift för att fondens verksamhet ska kunna finansieras.

I resegarantilagen finns även bestämmelser om ianspråktagandet av säkerheten vid researrangörens insolvens. Ur fonden ersätts de förskottsavgifter som betalats i förväg för en resa som inställts. Då en resa som påbörjats avbryts ersätts ur fonden den del av priset på resan som motsvarar den uteblivna delen av

resan. I händelse av researrangörens insolvens tar fonden hand om returtransporten av resenärer.

Norge

I Norge har direktivet satts i kraft genom en lag om paketresor och resegaranti (lov om pakkereiser og reisegaranti 1995 nr 57). Också i Norge administreras systemet med resegaranti av en resegarantifond (reisegarantifond), men i motsats till Danmark är registrering hos fonden inte någon förutsättning för att man ska få arrangera paketresor.

Enligt lagen måste en researrangör ställa säkerhet. Med researrangör avses den som ordnar paketresor och som bjuder ut eller säljer sådana resor antingen själv eller via en återförsäljare. Med återförsäljare avses den som bjuder ut eller säljer paketresor som en researrangör ordnar. Också en sådan återförsäljare som säljer paketresor för en utländsk researrangörs räkning är skyldig att ställa säkerhet, om han eller hon inte kan visa att den utländska researrangören redan har ställt säkerhet.

Bestämmelser om hur beloppet av säkerhet ska beräknas finns i förordningen om resegaranti (reisegarantiforskriften). Fondens styrelse kan i enskilda fall befria en researrangör från skyldigheten att ställa säkerhet eller sänka beloppet för säkerheten. Om det med tanke på förhållandena är motiverat kan styrelsen fastställa säkerheten till ett större belopp än vad som krävs enligt förordningen. En researrangör är skyldig att i annonser och resebroschyrer uppge att den har ställt en lagenlig säkerhet.

I lagen finns även bestämmelser om ianspråktagandet av säkerheten vid researrangörens insolvens.

2.3 Bedömning av nuläget

Begreppet paketresa

I lagen om paketresor definieras begreppet paketresa så att med paketresa avses en i förväg ordnad kombination av två tjänster som bjuds ut till ett gemensamt pris och som består av åtminstone transport och inkvartering. Begreppet paketresa har visat sig lämna

mycket rum för tolkning. Eftersom också tillämpningsområdet för lagen om paketreserörelser bestäms utgående från samma begrepp har oklarheterna i tolkningen orsakat problem när det gäller registrering av idkare av paketreserörelse och skyldighet att ställa säkerhet. Speciellt har det rått oklarhet om vilka av de tjänstehelheter som bjuds ut på Internet ska betraktas som paketresor. Helheter av samma typ som har då de bjuds ut av en traditionell resebyrå ansetts vara skraddarsydda paketresor men har utbudna på nätet kunnat betraktas som kombinationer som inte omfattas av lagens tillämpningsområde. Orsaken till denna tolkning har varit särskilt det faktum att de paket som bjuds ut på Internet inte har betraktats som paketresor som ordnats i förväg i motsats till de paket som resebyrå sätter ihop på begäran av en kund. Den finländska tillsynsmyndighetens tolkning avviker till denna del från praxisen i de övriga nordiska länderna och också från Europeiska gemenskapernas kommissions åsikt. Den avvikande tolkningen påverkar kraven på säkerheter och de kostnader för säkerheter som förorsakas aktörerna inom sektorn vilket å sin sida gör att likabehandlingen av aktörerna äventyras och konkurrensen kan snedvridas. Av dessa orsaker finns det skäl att skapa klarhet i begreppet paketresa.

Systemet med säkerheter och hur det fungerar

Åren 2000–2006 försattes 23 företag som införts i registret över paketreserörelser i konkurs. Dessutom har två företag försatts i konkurs under det första halvåret 2008. I samband med dessa konkurser har resenärerna med ett undantag fått full ersättning som betalats ur de säkerheter som företagen har ställt. Undantaget utgjordes av Tölö Resebyrå Ab, som försattes i konkurs i maj 2005.

I samband med det konkursförfarande som gällde Tölö Resebyrå Ab framkom det att den säkerhet som bolaget ställt hos Konsumentverket inte räckte till för att täcka resenärernas förluster på det sätt som lagen om paketreserörelser förutsätter. Säkerheten täckte returtransporterna men endast ca 36 procent av förskottsavgifterna. I samband med utredning av säkerhetskraven framkom

det att bolaget hade lämnat Konsumentverket felaktiga och bristfälliga uppgifter om verksamhetens art och omfång varför myndigheten hade fastställt säkerheten till ett för lågt belopp. Brottsundersökningen av Tölö Resebyrå Ab:s konkurs har lett till flera åtal.

Som helhet betraktat tycks systemet med säkerheter ha fungerat relativt bra. Tölö Resebyrå Ab:s konkurs är exceptionell i många avseenden och förenad med bl.a. avsiktligt vilseledande av tillsynsmyndigheten. I själva systemet med säkerheter har inga sådana svagheter upptäckts som skulle ha bidragit till lagstridigheter och det finns ingen anledning att ändra på systemet. Genom strängare straff för brott kan man däremot försöka förebygga lagstridigheter på ett effektivare sätt än tidigare.

Konsumentverket kan befria en idkare av paketreserörelse från skyldigheten att ställa säkerhet bland annat om den förskottsavgift som tas ut av resenären anses vara ringa. Tillämpningen av detta kriterium har i praktiken visat sig ganska problematisk varför regleringen om förutsättningarna för befrielse bör preciseras.

Utbjudande av transport med flyg

Enligt den gällande lagen jämföras utbudande av transport med charterflyg direkt till konsumenterna med anordnande av paketresor. Den som bjuder ut sådana transporter ska registrera sig som researrangör och ställa den säkerhet som krävs.

Under de senaste åren har resebranschen fått nya aktörer som bjuder ut transport med reguljärflyg till konsumenterna. Aktörerna själva bedriver inte flygtrafik utan köper transporterna av flygbolag. Deras verksamhet omfattas således inte av luftfartsmyndigheternas tillsynsbehörighet. Lagstiftningen om paketresor äger inte heller tillämpning på denna verksamhet eftersom transporterna har klassificerats som reguljärflyg och inte som charterflyg.

Konsumenterna har haft mycket problem med dessa företags verksamhet. Företagen har kunnat sälja flygbiljetter till konsumenterna flera månader i förväg utan att på något sätt ha försökt försäkra sig om att flygtransporter just då är tillgängliga. I praktiken har trans-

port inte alltid kunnat ordnas, man har varit tvungen att inställa flyg, företag har hamnat i betalningssvårigheter och gått i konkurs. Med tanke på konsumentskyddet är det motiverat att jämföra dessa aktörer med researrangörer som är skyldiga att ställa säkerhet oberoende av om det formellt sett är fråga om reguljärflyg eller charterflyg.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Syftet med propositionen är att revidera lagstiftningen om idkande av paketreserörelse så att de problem med den praktiska tillämpningen av lagen som identifierats kan elimineras.

I propositionen föreslås att både den gällande lagen och förordningen om paketreserörelser ska ersättas med en helt ny lag. En ny lag behövs särskilt för att de närmare bestämmelser som för närvarande finns i förordningen inte till alla delar uppfyller det krav på lagnivå som följer av 80 § 1 mom. och 18 § i grundlagen varför de ska flyttas upp till lagnivå. Om den nuvarande lagen hade kompletterats hade detta medfört ändringar i de flesta gällande bestämmelserna i lagen varför en totalrevidering av lagen har ansetts vara en bättre lösning.

3.2 Tillämpningsområde

Det föreslås att lagens tillämpningsområde ska utvidgas av de skäl som presenteras i avsnitt 2.3 så att lagen ska omfatta förutom anordnade, utbudande och förmedling av transporter med charterflyg till konsumenterna även anordnade, utbudande och förmedling av transporter med reguljärflyg till konsumenterna. Det föreslås samtidigt att regleringen om charterflyg ska preciseras så att lagen ska omfatta enskilda transporter om transporten ordnas, bjuds ut eller förmedlas av någon annan än ett lufttrafikföretag. Preciseringsen motsvarar den nuvarande tillämpningspraxisen.

Lagens tillämpningsområde kommer dessutom på ett avgörande sätt att påverkas av att begreppet paketresa i lagen om paketresor

ska revideras. Denna ändring behandlas närmare i regeringens proposition med förslag till ändring av lagen om paketresor som ska avlätas samtidigt med den förevarande propositionen.

3.3 Systemet med registrering

Regleringen om registrering av idkare av paketreserörelse föreslås till sina huvuddelar motsvara den gällande regleringen. De flesta av de föreslagna ändringarna följer av att bestämmelser som numera finns på förordningsnivå ska lyftas upp på lagnivå.

Det som är nytt är att i registret ska antecknas också vissa beslut av Konsumentverket om förbud som riktar sig mot verksamhetsidkare. Förslaget motsvarar anteckningarna i det register som förs över fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler.

Nytt är också det att en fysisk person som ämnar registrera sig som idkare av paketreserörelse ska vara myndig. Paketreserörelse ska inte heller få idkas av en person som är försatt i konkurs eller vars handlingsbehörighet är begränsad. Med tanke på skötseln av klientmedel, vilket alltså har samband med resenärernas ekonomiska trygghet, är det inte lämpligt att en idkare av paketreserörelse är omyndig eller försatt i konkurs. Förslagen motsvarar också till denna del de krav som ställs på idkare av förmedlingsrörelse.

3.4 Systemet med säkerheter

Det föreslås att prioritetsordningen i fråga om fordringar som ska ersättas ur säkerheten delvis ska ändras. Det föreslås att i likhet med nuvarande praxis ska i första hand ersättas de kostnader som orsakas av returtransporten av resenärer. Prioritetsordningen för de typer av fordringar som ska ersättas i andra och tredje hand ska ändras så att i andra hand ska ersättas de förskottsavgifter som i förväg erlagts för resor som blivit inhi-berade och den del av det totala priset som motsvarar den uteblivna delen av en resa som avbrutits. Först efter dessa ersätts resenärernas kostnader för inkvartering på resmålet fram till dess att returtransporten äger rum.

Reformen innebär att ställningen för de konsumenterna som betalat reserveringsavgifter och slutbetalningar av totalpriset innan de påbörjat resan men vars resa inte blir av på grund av researrangörens insolvens tryggas nu bättre än tidigare. Ändringen gör också att kraven i direktivet motsvaras i högre grad än tidigare.

Det föreslås att skyldigheten för en reseförmedlare att ställa säkerhet för sin utländska huvudmans räkning mildras. Det föreslås att säkerhet ska ställas endast i det fall att den utländska researrangören inte har ställt säkerhet i enlighet med artikel 7 i direktivet eller om researrangören har sin hemort utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. För närvarande är förmedlaren skyldig att ställa säkerhet om den utländska researrangör som är reseförmedlarens huvudman inte själv har ställt en säkerhet i enlighet med den nationella lagen i Finland. Förslaget beaktar EU-rättens princip om undvikande av dubbla krav.

Det föreslås en justering i fråga om Konsumentverkets möjlighet att befria en idkare av paketreserörelse från skyldigheten att ställa säkerhet. Enligt förslaget ska befrielse från skyldigheten att ställa säkerhet kunna beviljas om inga avgifter tas ut för paketresor och tjänster i anslutning till dessa innan resan inleds eller om paketresan inte omfattar transport och det inte föreligger någon risk för att resan avbryts i en situation där idkaren av paketreserörelse blir insolvent. Det som är nytt är att förslaget endast gäller konsumenterna. Förslaget innehåller inte heller bestämmelser som skulle motsvara de nuvarande bestämmelserna om befrielse från skyldigheten att ställa säkerhet på den grunden att den avgift som ska tas ut innan resan avslutas är ringa.

Hur väl systemet med säkerheter fungerar är på ett avgörande sätt beroende av huruvida idkarna av paketreserörelse ger Konsumentverket sanningsenliga uppgifter om sådana omständigheter som påverkar beloppet av säkerhet och säkerhetens godtagbarhet. För effektivisering av denna förpliktelse föreslås att maximistraffet för ett paketreserörelsebrott höjs från sex månaders fängelsestraff till ett års fängelsestraff.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Statsekonomiska konsekvenser och konsekvenser för myndigheterna

Propositionen har inga konsekvenser för statsfinanserna. Konsumentverkets arbetsbörda skulle dock temporärt öka. Konsumentverket ska säkerställa att idkarna av paketreserörelse med skyldighet att ställa säkerhet och beloppen av säkerheter motsvarar de reviderade kraven.

4.2 Konsekvenserna för företagen inom turismsektorn

Propositionens företagskonsekvenser har först och främst att göra med revideringen av begreppet paketresa och de ändringar i säkerhetskraven som följer av detta. I en regeringsproposition med förslag till lag om ändring av lagen om paketresor, som ska avlåtas skilt, föreslås begreppet bli reviderat så att det också ska omfatta sådana resepaket som bjuds ut på Internet och som typiskt består av flygresor och inkvartering på hotell. Enligt propositionen ska som paketresor betraktas också resor som företas inom ramen för internationellt elevutbyte.

Propositionen har således konsekvenser särskilt för sådana reseföretag som är verksamma på Internet, vilkas produkter delvis föreslås bli omfattade av lagstiftningen och av kravet på ställande av säkerhet. Samma konsekvenser skulle medföras även för de sammanslutningar som ordnar resor inom ramen för elevutbyte. Å andra sidan föreslås vissa resor, som bjuds ut av traditionella resebyråer och som satts ihop av olika skilda tjänster enligt kundens önskemål och som nuförtiden betraktas som s.k. skraddarsydda paketresor, inte falla in under det reviderade begreppet paketresa på samma villkor som motsvarande resor som bjuds ut på nätet. För aktörerna inom resebranschen innebär de föreslagna ändringarna ett mera enhetligt bemötande och eliminering av snedvridningar av konkurrensen.

Det har framförts farhågor om att reseföretag som är verksamma på Internet, och eventuellt också andra företag i branschen, kommer att ändra sitt verksamhetssätt så att deras

tjänster inte ska omfattas av lagstiftningen om paketreserörelser och kravet på ställande av säkerhet. Mot denna förmodan talar å andra sidan det faktum att aktörerna i fråga bjuder ut t.ex. paket med flyg och hotell i de övriga nordiska länderna så att verksamheten omfattas av respektive lands lagstiftning om paketresor och också av kravet på ställande av säkerhet. Det faktum att de övriga nordiska länderna tolkar direktivet annorlunda än Finland har alltså inte lett till att utbudet på billiga resepaket upphört och inte heller till ändringar i verksamhetssättet i övrigt.

Propositionen utvidgar kretsen av sådana idkare av paketreserörelse som är skyldiga att välja en av Centralhandelskammaren eller av en handelskammare godkänd revisor eller revisorssammanslutning. Till skillnad mot nuvarande praxis ska också en idkare av paketreserörelse som anordnar resor i hemlandet och en idkare av paketreserörelse som agerar för en utländsk researrangörs räkning vara skyldig att välja en godkänd revisor. Nämda idkare av paketreserörelse kan för närvarande enligt revisionslagen (459/2007) ha en annan revisor än sådan som är godkänd revisor eller de kan ha utnyttjat den i revisionslagen föreskrivna rätten att inte välja någon revisor. Ovan nämnda idkare av paketreserörelse ska i och med förslaget bli ålagda en skyldighet att välja en godkänd revisor varvid de kan åsamkas merkostnader i form av högre revisorsarvoden.

5 Beredningen av propositionen

Justitieministeriets arbetsgrupp

Efter att ha hört handels- och industriministeriet tillsatte justitieministeriet den 2 november 2005 en arbetsgrupp med uppgift att i form av en regeringsproposition utarbeta förslag till lagar om ändring av både lagen om paketresor och av lagen om paketreserörelser. Arbetsgruppen skulle särskilt utreda hur klarhet skulle kunna skapas i det allmänna tillämpningsområdet för lagarna och de begrepp som har ett nära samband med det, hur systemet med säkerheter fungerar och eventuella behov att utveckla det samt hur regleringen om researrangörers informations-skyldighet skulle kunna klargöras samt even-

tuella behov av att lyfta informationsskyldigheterna enligt förordningen upp på lagnivå. Arbetsgruppen hade som medlemmar företrädare för justitieministeriet, handels- och industriministeriet, Konsumentverket / konsumentombudsmannen, Finlands Hotell och Restaurangförbund FHR rf (har ändrat sitt finska namn till Matkailu- ja ravintolapalvelut MaRa ry), Finlands Konsumentförbund rf och Resebyråbranschens förbund i Finland. Under arbetets gång hörde arbetsgruppen utrikesministeriet och Luftfartsförvaltningen. Arbetsgruppens betänkande blev klart den 20 september 2007.

Fortsatt beredning

Utlåtande om arbetsgruppens betänkande begärdes av 20 myndigheter och sammanslutningar. Sammanlagt 15 utlåtanden inlämnades till justitieministeriet. Ett sammandrag av utlåtandena har publicerats i justitieministeriets publikationsserie (Justitieministeriets utlåtanden och utredningar 2008:2). Alla remissgivare betraktade arbetsgruppens

förslag som ändamålsenliga och motiverade trots att vissa anmärkningar gjordes mot delterna.

Efter remissförfarandet färdigställdes regeringens proposition med förslag till ändring av lagen om paketreserörelser och av 30 kap. i strafflagen vid arbets- och näringsministeriet i samarbete med justitieministeriet.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen har samband med en regeringsproposition med förslag till ändring av lagen om paketresor som ska avlätas vid samma tidpunkt. Propositionerna har ett nära samband med varandra eftersom begreppet paketresa definieras i förslaget till ändring av lagen om paketresor vilket också utgör grunden till definition av tillämpningsområdet för lagförslag nummer ett i den förevarande propositionen. Av denna anledning bör de lagförslag som ingår i nämnda propositioner behandlas parallellt och de föreslagna lagarna träda i kraft samtidigt med varandra.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslagen**1.1 Lagen om paketreserörelser****1 kap. Allmänna bestämmelser**

1 §. Tillämpningsområde. Enligt 1 mom. gäller lagen anordnande, utbudande eller förmedling av paketreisor som hör till tillämpningsområdet för lagen om paketreisor. För dessa former av verksamhet används i lagen ett gemensamt begrepp idkande av paketreserörelse. Momentet motsvarar 2 § 1 mom. 1 punkten i den gällande lagen.

Enligt 2 mom. jämföras också anordnande, utbudande och förmedling av flygtransporter till konsumenterna med anordnande av paketreisor om transporten anordnas, bjuds ut och förmedlas av någon annan än ett lufttrafikföretag. Till skillnad från nuläget saknar det i fortsättningen betydelse huruvida den ordnade flygtransporten sker med charterflyg eller med reguljärflyg.

2 §. Rätt att idka paketreserörelse. Paragrafen motsvarar i sak 1 § i den gällande lagen.

3 §. Definitioner. I definitionen på researrangör i 1 punkten har också de definitioner som ingår i 2 § 1 mom. 2 punkten och 2 § 2 mom. i den gällande lagen sammanförts. Definitionerna på reseförmedlare och resenär i 2 och 3 punkten motsvarar definitionerna i den gällande lagen.

2 kap. Registrering och dess rättsverknningar

4 §. Registret över paketreserörelser. Paragrafens 1 mom. motsvarar 3 § 1 mom. i den gällande lagen.

Paragrafens 2 mom. motsvarar, med vissa revideringar och kompletteringar, 3 § 2 mom. i den gällande lagen och 1 § i förordningen.

Till uppgifterna om en naturlig person i 1 punkten har överförts de uppgifter som ingår i 1 § 1 mom. 1 punkten i den gällande förordningen. Dessutom har vissa ändringar av terminologisk och teknisk natur gjorts.

I uppgifterna om en juridisk person i 2 punkten har de uppgifter som ingår i 1 § 1 mom. 2 och 3 punkten i den gällande förordningen sammanförts. Dessutom har några tekniska justeringar gjorts.

Momentets 3 punkt motsvarar 1 § 1 mom. 4 punkten i den gällande förordningen.

Momentets 4 punkt motsvarar 1 § 1 mom. 5 punkten i den gällande förordningen men ordalydelsen i punkten har reviderats på grund av den ändring i lagens tillämpningsområde som föreslås enligt 1 § 2 mom.

Momentets 5 punkt motsvarar 1 § 1 mom. 6 punkten i den gällande förordningen.

Till momentet har fogats en ny 6 punkt. Enligt den antecknas i registret även uppgift om vem som har ställt säkerheten och om ansvarsbelopp.

Momentets 7 och 8 punkter motsvarar 1 § 1 mom. 7 och 8 punkten i den gällande förordningen.

Till paragrafen har fogats ett nytt 3 mom. Enligt momentet antecknas i registret över paketreserörelser uppgifter om dem som har meddelats ett förbud att idka paketreserörelse utan registrering. I registret antecknas dessutom uppgifter om de verksamhetsidkare som har meddelats ett förbud att idka sådan verksamhet för vilken säkerhet krävs utan att ha ställt tillräcklig säkerhet. Uppgifterna ska dock strykas ur registret när fem år har flutit från utgången av det år då förbudet har meddelats. Syftet med dessa markerade förbud är att effektivisera efterlevnaden av lagen och tillsynen över efterlevnaden av den.

5 §. Registeranmälan och anmälan om ändringar. I 1 mom. konstateras för tydlighets skull att anmälan om anteckning i registret även kan göras i elektronisk form. Till skillnad mot 2 § 1 mom. i den nuvarande förordningen behöver anmälningarna inte längre göras på en blankett som fastställts av Konsumentverket.

Paragrafens 2 mom. som gäller innehållet i registeranmälan motsvarar i huvudsak 4 § 1 mom. i den gällande lagen samt 2 § 2 mom. och 3 § 1 mom. i förordningen. Enligt 2 § 2

mom. i den gällande förordningen anses anmälan gjord först när den stadgade avgiften har betalats. Det föreslagna momentet innehåller inte någon sådan begränsning som gäller anhängiggörande av ärendet.

Paragrafens 3 mom. som handlar om anmälningar om ändringar i de uppgifter som införts i registret skiljer sig från 4 § 2 mom. i den gällande lagen och 2 § 1 mom. i förordningen på det sättet att anmälan om ändringar kan göras förutom skriftligen också på elektronisk väg. Denna anmälan behöver inte heller längre göras på en blankett som fastställts av Konsumentverket.

Andra meningen i momentet motsvarar 3 § 3 mom. i den gällande förordningen med undantag av några justeringar av teknisk natur som gjorts. Med den utredning över de ersättningsanspråk och betalningsförpliktelser som kan komma att fullgöras ur säkerheten och som nämns i meningen avses de förskottsavgifter som konsumenterna erlagt samt de ersättningsanspråk som gäller returtransporter och inkvartering av resenärerna.

6 §. Förutsättningar för registrering. Paragrafens 1 punkt motsvarar 5 § 1 punkten i den gällande lagen.

Till paragrafen har fogats en ny 2 punkt. Enligt 2 punkten ska den som gör anmälan vara myndig, om det är fråga om en fysisk person. Inte heller får den som är försatt i konkurs eller vars handlingsbehörighet har begränsats göra en anmälan. Syftet med förslaget är att öka tillförlitligheten hos dem som idkar paketreserörelse och resenärernas ekonomiska trygghet.

Konsumentverket kan i samband med registreringen via konkurs- och företagssaneringsregistret kontrollera om en fysisk person har försatts i konkurs. Konsumentverket har med stöd av 67 § 4 mom. i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) rätt att få uppgifter om eventuella begränsningar i en persons handlingsbehörighet ur registret över förmynderskapsärenden.

Paragrafens 3 punkt motsvarar 5 § 2 punkten i den gällande lagen.

7 §. Registreringens rättsverkningar. Paragrafen motsvarar 6 § i den gällande lagen.

8 §. Avförande ur registret. Paragrafen motsvarar 7 § i den gällande lagen.

3 kap. **Säkerhet**

9 §. Ställande av säkerhet. Bestämmelserna i 1 mom. 1 punkten motsvarar 8 § 1 punkten i den gällande lagen. Paragrafens 2 punkt motsvarar, med vissa preciseringar, den nuvarande 8 § 3 punkten och paragrafens 3 punkt å sin sida den nuvarande 2 punkten.

Det faktum att punkternas ömsesidiga ordning har ändrats inverkar på prioritetsordningen för de fordringar om vilka det föreskrivs i 12 §. Enligt den sistnämnda paragrafen betalas fordringarna i den ordning som anges i 1 mom. om säkerheten inte räcker till för alla de prestationer som avses i momentet.

Enligt 2 mom. gäller skyldigheten att ställa säkerhet också en reseförmedlare som agerar för en sådan utländsk researrangörs räkning som inte själv har ställt säkerhet enligt artikel 7 i direktivet eller som har sin hemort i någon annan stat än en stat som tillhör Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Reseförmedlaren ska då ställa säkerhet enligt den föreslagna lagen för den händelse att han eller hon själv eller huvudmannen blir insolvent.

Förslaget skiljer sig från den skyldighet för reseförmedlare att ställa säkerhet som ingår i 8 § 2 mom. i den gällande lagen. Enligt de gällande bestämmelserna är en reseförmedlare som agerar för en sådan utländsk researrangörs räkning som inte själv har ställt säkerhet enligt lagen om paketreserörelser skyldig att ställa säkerhet i händelse av både sin egen och huvudmannens insolvens. Bestämmelsen föreslås bli ändrad så att en reseförmedlare som agerar för en utländsk researrangörs räkning ska vara skyldig att ställa säkerhet endast om huvudmannen själv inte har ställt säkerhet enligt artikel 7 i direktivet. En reseförmedlare som agerar för en sådan utländsk researrangörs räkning som har sin hemort utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska dock enligt förslaget alltid vara skyldig att ställa säkerhet.

10 §. Befrielse från skyldigheten att ställa säkerhet. Bestämmelserna i 1 mom. motsvarar bestämmelserna i 9 § i den gällande lagen samt i 7 § 1 mom. 1 och 2 punkten i förordningen. I 1 och 2 mom. preciseras dock de förutsättningar under vilka Konsumentverket

kan besluta att en idkare av paketreserörelse befrias från skyldigheten att ställa säkerhet.

Enligt 7 § 1 mom. 1 punkten i den gällande förordningen kan Konsumentverket helt eller delvis befria en idkare av paketreserörelse från skyldigheten att ställa säkerhet, om förskottsavgifter inte uppbärs inom paketreserörelsen eller om den avgift som uppbärs innan resan upphör är ringa. I 1 mom. 1 punkten i förslaget preciseras förutsättningarna för befrielse från ställande av säkerhet så att en sådan idkare av paketreserörelse som inte tar ut några avgifter hos konsumenten för paketresor eller tjänster i anslutning till dessa innan resan påbörjas kan av Konsumentverket helt eller delvis befrias från skyldigheten att ställa säkerhet. Hädanefter ska inte avgiftens storlek, dvs. huruvida den avgift som tas ut är ringa eller större, ha någon betydelse. Det som är nytt i momentet är att bestämmelserna endast gäller sådana avgifter som tas ut av konsumenterna. Av förslaget följer att bestämmelsen i fråga inte tillämpas på affärsresenärer vilket förtydligar rättsläget.

Momentets 2 punkt motsvarar 7 § 1 mom. 2 punkten i den gällande förordningen.

Enligt 2 mom. ska Konsumentverket upphäva befrielsen om det inte längre finns någon grund för den. Beslutet kan inte längre baseras på ändamålsenlighetsprövning, vilket är fallet i dagens läge, utan verket ska utifrån bunden prövning upphäva befrielsen alltid då villkoren för befrielse enligt förslaget inte blir uppfyllda.

11 §. Godtagbar säkerhet. Paragrafens 1 och 2 punkter motsvarar 6 § 2 mom. i den gällande förordningen och 10 § 1 mom. 1 punkten i lagen.

Paragrafens 3 punkt motsvarar i sak 6 § 1 mom. 1 punkten i den gällande förordningen, men ordalydelsen har justerats något. Paragrafens 4 punkt motsvarar 10 § 1 mom. 2 punkten i den gällande lagen.

12 §. Användning av säkerheten. Paragrafen motsvarar 11 § i den gällande lagen. Den ändrade prioritetsordningen för fordringar enligt 9 § 1 mom. inverkar på motsvarande sätt på prioritetsordningen enligt 1 mom. Av säkerheten ersätts således i första hand kostnaderna för returtransport, därefter de avgifter som konsumenterna erlagt före resan för en resa som inte blivit av eller, om resan av-

brutits, den del av resan som inte blivit av, och sist extra kostnader för inkvartering vid resmålet. Märkas bör att i de förskottsavgifter som ersätts näst efter kostnaderna för returtransport inräknas de kostnader för inkvartering som konsumenten på förhand betalat till researrangören. Om konsumenten blir tvungen att på resmålet på nytt betala hotellägaren för sådan inkvartering som han eller hon redan tidigare har betalat jämställs vid fastställande av prioritetsordning de kostnader som på detta sätt uppstår med de avgifter som redan erlagts. Till sådana kostnader för inkvartering som ersätts sist hör t.ex. sådana extra kostnader för inkvartering på grund av att restiden förlängts vilka inte på förhand har betalats till researrangören.

13 §. Skyldighet att anmäla ändringar som påverkar säkerheten. Paragrafen motsvarar 12 § i den gällande lagen.

4 kap. Tillsyn och tvångsmedel

14 §. Tillsyn. Paragrafen motsvarar 13 § i den gällande lagen.

15 §. Tvångsmedel. Paragrafen motsvarar 14 § i den gällande lagen.

16 §. Tvångsmedel i vissa gränsöverskridande fall. Paragrafen motsvarar 14 a § i den gällande lagen.

17 §. Anhängiggörande av förbuds föreläggande utomlands. Paragrafen motsvarar 14 b § i den gällande lagen.

18 §. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. Paragrafen motsvarar 15 § i den gällande lagen förutom att den har kompletterats genom ett uttryckligt omnämnande av de bestämmelser om sekretess som utfärdats till skydd för en näringsidkares ekonomiska intressen.

5 kap. Särskilda bestämmelser

19 §. Revisor och bokföring. Enligt 1 mom. ska en sådan idkare av paketreserörelse som är skyldig att ställa säkerhet eller som agerar för en utländsk researrangörs räkning ha en av Centralhandelskammaren eller av en handelskammare godkänd revisor eller revisionssammanslutning. Till skillnad mot nuvarande praxis ska alltså en idkare av paketreserörelse som är skyldig att ställa säkerhet

ha en godkänd revisor oberoende av om rörelseidkaren i fråga anordnar paketresor till utlandet eller i hemlandet. Nytt är också det att en idkare av paketreserörelse som agerar för en utländsk researrangörs räkning alltid är skyldig att ha en godkänd revisor. Eftersom den skyldighet att välja en godkänd revisor som föreskrivs i momentet är strängare än den skyldighet som föreskrivs i revisionslagen, nämns för tydlighetens skull att en sådan idkare av paketreserörelse som avses i momentet ska ha en godkänd revisor trots att rörelseidkaren inte är revisionsskyldig enligt revisionslagen.

Paragrafens 2 mom. motsvarar 16 § 2 mom. i den gällande lagen.

Enligt 3 mom. ska en idkare av paketreserörelse som avses i 1 mom. ordna sin bokföring så att alla de avgifter som erlagts för paketresor och tjänster i anslutning till dessa innan resan inletts i realtid framgår av bokföringen. Momentet motsvarar i huvudsak bestämmelserna i 16 § 3 mom. i den gällande lagen samt 8 § i förordningen. Ordalydelsen har dock preciserats i syfte att säkerställa att alla avgifter som resenären erlagt på förhand, oberoende av vad de kallas, i realtid framgår av bokföringen.

20 §. Straffbestämmelser. I 1 mom. ingår en hänvisning till 30 kap. 3 a § i strafflagen, som är en ny paragraf som föreslås bli fogad till lagen och till vilken straffbestämmelserna i den nuvarande 17 § föreslås bli överförda delvis ändrade. I den nya paragrafen föreslås bestämmelser om straff för gärningar som innebär överträdelse av 6 och 9 §. Överföringen av straffbestämmelserna följer av den princip som tillämpas i anslutning till totalrevideringen av strafflagen, nämligen att de bestämmelser om brott som kan leda till fängelse ska koncentreras till strafflagen. Av lagtekniska skäl föreslås dock att straffbestämmelserna överförs i deras helhet till strafflagen, dvs. också de straffbestämmelser som gäller förseelse. På grund av det nära sambandet mellan paketreserörelseförseelse och paketreserörelsebrott i fråga om brottsrekvisitet har det ansetts vara klarast att bevara den nuvarande helheten av bestämmelser.

I 2 mom. ingår en bestämmelse om undvikande av dubbel bestraffning vilken motsvarar 17 § 4 mom. i den nuvarande lagen.

21 §. Ändringssökande. Paragrafen motsvarar 18 § 2 mom. i den gällande lagen.

22 §. Delegationen för paketresefrågor. I paragrafen samlas de bestämmelser om delegationen för paketresefrågor som ingår i 19 § i den gällande lagen och i 9 § i den gällande förordningen.

I syfte att effektivisera delegationens verksamhet föreslås delegationen få delvis nya uppgifter. Enligt förslaget ska delegationen även följa tillämpningen av lagstiftningen om paketresor och kunna avge utlåtanden också till andra parter än arbets- och näringsministeriet eller Konsumentverket. Ordföranden behöver inte längre komma från ministeriet.

6 kap. Ikraftträdande

23 §. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser. I 1 mom. finns en bestämmelse om tidpunkten för lagens ikraftträdande och i 2 mom. en bestämmelse om upphävande av lagen om paketreserörelser.

Enligt 3 mom. får en näringsidkare som då denna lag träder i kraft utövar verksamhet som avses i 1 § 2 mom. fortsätta med sin verksamhet tills beslut om införande i registret har fattats. En förutsättning för detta är dock att en registeranmälan som avses i 5 § 1 och 2 mom. har gjorts inom två månader från den tidpunkt då lagen träder i kraft. Syftet med bestämmelsen är att ge de näringsidkare som avses i 1 § 2 mom. en skälig tid att sköta registreringen utan att verksamheten behöver avbrytas.

Enligt den revisionslag som trädde i kraft 2007 kan i andra sammanslutningar än föreningar efter övergångsperioden, som går ut den 31 december 2011, till revisor väljas endast en godkänd revisor. Övergångsperioden innebär att en annan än en godkänd revisor som avses i den gamla revisionslagen får vara verksam som revisor under nämnda period. Dessutom kan sådana små sammanslutningar, bortsett från föreningar, som definierats i revisionslagen utnyttja rätten att låta bli att välja en revisor. I fråga om föreningar behålls systemet med s.k. lekmanrevisorer, och föreningarna är också fortsättningsvis revisionsskyldiga.

I 4 mom. föreskrivs att utan hinder av 19 § 1 mom. tillämpas bestämmelserna om revisor

i 16 § 1 mom. i den lag som ska upphävas på de räkenskapsperioder som går ut senast 31.12.2010. Bestämmelserna i det föreslagna 19 § 1 mom. utvidgar kretsen av sådana idkare av paketreserörelse som med stöd av 16 § 1 mom. i den lag som ska upphävas är skyldiga att välja en av Centralhandelskammaren eller av en handelskammare godkänd revisor eller revisorssammanslutning. Kravet i det föreslagna 19 § 1 mom. angående godkänd revisor är nytt för sådana idkare av paketreserörelse med skyldighet att ställa säkerhet som anordnar resor endast i hemlandet samt för sådana idkare av paketreserörelse som agerar för en utländsk researrangörs räkning. Ovan nämnda idkare av paketreserörelse kan enligt revisionslagen ha en annan revisor än sådan som är godkänd eller de kan ha utnyttjat rätten att inte välja någon revisor. Syftet med bestämmelsen är att reservera dem som idkar paketreserörelse med stöd av de nuvarande bestämmelserna en skälig tid att välja en godkänd revisor för verkställande av revision avseende en räkenskapsperiod som inleds den 1 januari 2011 eller därefter.

1.2 Strafflagen

30 kap. Om näringsbrott

3 a §. Paketreserörelseförseelse och paketreserörelsebrott. Det föreslås att straffbestämmelserna i 17 § i den gällande lagen om paketreserörelser, i delvis ändrad form, ska flyttas över till denna paragraf.

I 1 mom. som gäller paketreserörelseförseelse föreslås vissa lagtekniska förtydliganden men inga ändringar som skulle påverka sakinnehållet.

Paragrafens 2 mom. som gäller paketreserörelsebrott motsvarar annars 2 mom. i den gällande lagen men maximistrafket för brottet ska höjas från ett fängelsestraff om sex månader till fängelse i ett år. Maximistrafket skulle då vara detsamma som för andra näringsbrott som riktar sig mot konsument, t.ex. ett marknadsföringsbrott som är straffbart enligt 1 § och ett konsumentkreditbrott som är straffbart enligt 3 §.

Den föreslagna lagen har ingen bestämmelse som skulle motsvara 3 mom. i den gällande lagen. Enligt det gällande momentet be-

höver för en förseelse som avses i 1 mom. 1 punkten anmälan inte göras, om förseelsen har varit ringa och saken har rättats till utan dröjsmål. En dylik specialbestämmelse har ansetts vara onödig. Däremot kan de allmänna bestämmelserna i förundersökningslagen (449/1987) och lagen om rättegång i brottmål (689/1997) om att någon förundersökning inte ska göras eller om avslutande av förundersökningen eller om åtalseftergift på grund av brottets obetydlighet komma att tillämpas. Det är också möjligt att svaranden lämnas ostraffad med stöd av 6 kap. 12 § i strafflagen.

Den gällande paragrafens 4 mom. ska enligt förslaget bibehållas i 20 § 2 mom. i den föreslagna första lagen. Enligt momentet kan den som bryter mot ett förbud eller en skyldighet som har meddelats eller ålagts med stöd av lagen om paketreserörelser och som har förstärkts med vite, inte dömas till straff för samma gärning.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft vid samma tidpunkt som lagen om ändring av lagen om paketresor, som har ett nära samband med dem, dvs. cirka sex månader efter det att de har godkänts och blivit stadfästa.

3 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Enligt propositionens första lagförslag får paketreserörelse idkas endast av den som uppfyller de förutsättningar för idkande av verksamheten som föreskrivs i lagen och som är införd i Konsumentverkets register över paketreserörelser. En motsvarande registreringsskyldighet har också ingått i den gällande lagen som har trätt i kraft före reformen i anslutning till de grundläggande fri- och rättigheterna. Av denna anledning bör det föreslagna kravet beträffande registrering granskas med tanke på den näringsfrihet som föreskrivs i 18 § i grundlagen.

Registreringen har ansetts nödvändig framför allt för att tillsynsmyndigheten, Konsumentverket, effektivt ska kunna övervaka att den som idkar paketreserörelse har en sådan obeståndsförsäkring som förutsätts enligt

gemenskapslagstiftningen. Säkerhet å sin sida behövs i synnerhet för att hemtransporten av resenärer ska kunna tryggas. I regel betalas paketresorna i förväg. Säkerheten tryggar också återbetalningen av de avgifter som betalats för tjänster som inte erhållits, om resan inhiberas eller avbryts på grund av researrangörens insolvens.

De föreslagna kraven på registrering och ställande av säkerhet motiveras av ett tungt vägande samhälleligt behov. Kriterierna för registrering är exakta och noggrant avgränsade. Registreringen är inte förbunden med någon ändamålsenlighetsprövning utan alla som gör en anmälan och som uppfyller kriterierna i lagen ska införas i registret. I Kon-

sumentverkets beslut som innebär avslag på en registreringsansökan kan ändring sökas genom besvär. När den inskränkning i rätten att idka näring som följer av förslaget jämförs med de fördelar som nås genom registrering kan inskränkningarna anses vara förenliga också med proportionalitetsprincipen.

Av ovan angivna skäl uppfyller det första lagförslaget de krav som ställs på reglering som inskränker de grundläggande fri- och rättigheterna, och lagen kan således stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag**om paketreserörelser**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag gäller anordnande, utbudande och förmedling av sådana paketresor som som faller inom tillämpningsområdet för lagen om paketresor (1079/1994) (*idkande av paketreserörelse*).

Med idkande av paketreserörelse jämställs i denna lag anordnande, utbudande eller förmedling av flygtransport till konsumenter, om transporten anordnas, bjuds ut eller förmedlas av någon annan än ett lufttrafikföretag.

2 §

Rätt att idka paketreserörelse

Paketreserörelse får idkas endast av sådana fysiska och juridiska personer som är registrerade som idkare av paketreserörelse enligt denna lag.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *researrangör* en idkare av paketreserörelse som planerar och genomför paketresor och som bjuder ut dem antingen själv eller

genom förmedling av en annan näringsidkare eller som för egen räkning bjuder ut paketresor som arrangeras av någon annan,

2) *reseförmedlare* en idkare av paketreserörelse som för en researrangörs räkning förmedlar avtal om paketresor,

3) *resenär* den som har ingått ett avtal om en paketresa med en idkare av paketreserörelse eller som har rätt att delta i en resa med stöd av ett avtal som någon annan person eller en sammanslutning har ingått med en idkare av paketreserörelse.

2 kap.

Registrering och dess rättsverkningar

4 §

Registret över paketreserörelser

Konsumentverket ska föra ett register över dem som idkar paketreserörelse (*registret över paketreserörelser*). Var och en har rätt att få uppgifter ur registret.

I registret över paketreserörelser antecknas

1) en fysisk persons fullständiga namn, personbeteckning eller, om sådan saknas, födelsedatum, firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer eller annan motsvarande beteckning samt kontaktuppgifter,

2) en juridisk persons firma, eventuella bifirma, företags- och organisationsnummer eller annan motsvarande beteckning samt kontaktuppgifter,

3) uppgift om huruvida idkaren av paketreserörelse är researrangör, reseförmedlare eller bådadera,

4) uppgift om huruvida näringsidkaren anordnar, bjuder ut eller förmedlar flygtransporter till konsumenter,

5) en utländsk researrangör för vars räkning reseförmedlaren förmedlar avtal om paketresor,

6) vem som har utfärdat säkerheten och säkerhetens ansvarsbelopp,

7) registerbeteckning och datum för registreringen,

8) skälet till och tidpunkten för avförande ur registret.

I registret ska det också antecknas uppgifter om dem som enligt 15 § har meddelats förbud mot att idka paketreserörelse utan registrering eller förbud mot att utan säkerhet idka eller utan godtagbar säkerhet fortsätta med sådan verksamhet för vilken det krävs säkerhet. En sådan uppgift ska strykas ur registret när fem år har förflutit från utgången av det år då förbudet har meddelats.

5 §

Registeranmälan och anmälan om ändringar

Den som har för avsikt att idka paketreserörelse ska göra en skriftlig anmälan om detta till Konsumentverket för införande i registret. Anmälan får också lämnas elektroniskt.

Registeranmälan ska innehålla de uppgifter som avses i 4 § 2 mom. 1—6 punkten. Till anmälan ska det fogas ett utdrag ur handelsregistret eller något annat motsvarande offentligt register, en utredning över att registreringsavgiften har betalats samt en tillräckligt noggrann beskrivning av verksamheten för bedömningen av storleken av den säkerhet som avses i 9 §.

Ändringar i de uppgifter som införts i registret ska utan dröjsmål anmälas till Konsumentverket skriftligen. Anmälan får också lämnas elektroniskt. En anmälan om att någon upphör med att idka paketreserörelse ska innehålla en redogörelse för de ersättningsanspråk och betalningsförpliktelser som kan komma att fullgöras ur säkerheten.

6 §

Förutsättningar för registrering

Konsumentverket ska registrera den som gjort en anmälan enligt 5 § 1 mom. som idkare av paketreserörelse, om

1) anmälaren har rätt att idka näring i Finland,

2) anmälaren, när det är fråga om en fysisk person, har uppnått myndighetsåldern, inte har försatts i konkurs och inte har fått sin handlingsbehörighet begränsad, och

3) anmälaren har fullgjort skyldigheten enligt denna lag att ställa säkerhet.

7 §

Registreringens rättsverkningar

Registrering ger rätt att idka paketreserörelse som researrangör, reseförmedlare eller bådadera enligt vad som bestäms när beslutet om registrering fattas.

Endast en registrerad idkare av paketreserörelse får i sin firma eller annars för att ange sin verksamhet använda benämningen resebyrå eller paketreserörelse.

8 §

Avförande ur registret

Konsumentverket ska avföra en idkare av paketreserörelse ur registret, om de förutsättningar för registrering som anges i 6 § inte längre finns eller om den registrerade har upphört med sin verksamhet. En idkare av paketreserörelse ska ges tillfälle att bli hörd innan han eller hon avförs ur registret.

3 kap.

Säkerhet

9 §

Ställande av säkerhet

En researrangör ska, för den händelse att researrangören blir insolvent, hos Konsu-

mentverket ställa en av Konsumentverket godkänd säkerhet som tryggar

1) returtransport av resenärerna, om transporten har ingått i avtalet,

2) ersättning till konsumenten för den avgift som betalats före resans början om resan inställs eller för den del av priset som motsvarar den avbrutna delen av resan om resan avbryts, samt

3) inkvartering av resenärerna på resmålet fram till returtransporten, om inkvartering har ingått i avtalet.

Skyldighet att ställa säkerhet har också en reseförmedlare som agerar för en sådan utländsk researrangörs räkning som inte själv har ställt säkerhet enligt artikel 7 i rådets direktiv 90/314/EEG om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang eller som har sin hemort i någon annan stat än en stat som tillhör Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Reseförmedlaren ska då ställa säkerhet enligt denna lag både för den händelse att reseförmedlaren själv och för den händelse att huvudmannen blir insolvent.

10 §

Befrielse från skyldigheten att ställa säkerhet

Konsumentverket kan helt eller delvis befria en idkare av paketreserörelse från skyldigheten att ställa säkerhet, om

1) inga avgifter tas ut hos konsumenten för paketresor eller tjänster i anslutning till dessa innan resan påbörjas, eller

2) det i paketresan inte ingår transport och det inte föreligger någon risk för att resan avbryts i en situation där idkaren av paketreserörelse blir insolvent.

Konsumentverket ska återkalla befrielsen om det inte längre finns någon grund för den.

11 §

Godtagbar säkerhet

Som säkerhet ska godkännas en borgen, annan garantiförbindelse eller försäkring

1) vars utfärdare har sin hemort i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

2) vars ansvarsbelopp kan bedömas räcka till för de prestationer som avses i 9 § 1 mom.,

3) som upphör att gälla tidigast tre månader från den tidpunkt då Konsumentverket av den som har utfärdat säkerheten har fått skriftlig anmälan om att den upphör, och

4) som på yrkande av Konsumentverket, så snart en idkare av paketreserörelse har konstaterat att en idkare av paketreserörelse är insolvent, kan tas i anspråk för fullgörande av en betalningsförpliktelse som säkerheten omfattar.

12 §

Användning av säkerheten

Om säkerheten inte räcker till för alla de prestationer som avses i 9 § 1 mom., betalas fordringarna i den ordning som framgår av 9 § 1 mom.

Beslut om användningen av säkerheten fattas av Konsumentverket. Konsumentverket bestämmer en dag före vilken resenären ska kräva att säkerheten används till betalning av hans eller hennes fordran.

13 §

Skyldighet att anmäla ändringar som påverkar säkerheten

Den som idkar paketreserörelse ska utan dröjsmål till Konsumentverket anmäla sådana ändringar i verksamhetens art eller omfång som kan påverka skyldigheten att ställa säkerhet eller godkännandet av säkerheten.

4 kap.

Tillsyn och tvångsmedel

14 §

Tillsyn

Konsumentverket samt, enligt Konsumentverkets anvisningar, länsstyrelserna och po-

lismyndigheterna övervakar att denna lag följs. Den som idkar paketreserörelse ska på begäran ge tillsynsmyndigheterna alla de handlingar, uppgifter och övriga upplysningar som behövs för tillsynen.

15 §

Tvångsmedel

Om någon idkar paketreserörelse utan att ha blivit registrerad som idkare av paketreserörelse eller om någon som idkar paketreserörelse utan att ha ställt säkerhet utövar verksamhet för vilken säkerhet krävs, kan Konsumentverket förbjuda rörelseidkaren att fortsätta denna verksamhet.

Om den säkerhet som ställts av en idkare av paketreserörelse inte längre kan godkännas, kan Konsumentverket uppmana rörelseidkaren att inom utsatt tid ställa ny säkerhet. Om ny säkerhet inte ställs inom den utsatta tiden, kan Konsumentverket förbjuda rörelseidkaren att fortsätta den verksamhet för vilken säkerhet krävs.

Om en idkare av paketreserörelse försummar en skyldighet enligt 13 §, 14 § 2 mom. eller 19 §, kan Konsumentverket uppmana rörelseidkaren att inom en utsatt tid fullgöra sin skyldighet.

Konsumentverket kan förena ett förbud eller en uppmaning som avses i denna paragraf med vite.

16 §

Tvångsmedel i vissa gränsöverskridande fall

Konsumentverket kan vidta åtgärder enligt 15 § även på ansökan av en sådan utländsk myndighet eller organisation som avses i 2 § i lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande (1189/2000), om verksamhet som har sitt ursprung i Finland strider mot bestämmelserna i artikel 7 i rådets direktiv 90/314/EEG om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang, sådana de har genomförts nationellt i den lag som blir tillämplig.

17 §

Anhängiggörande av förbuds föreläggande utomlands

Bestämmelser om Konsumentverkets rätt att anhängiggöra förbuds föreläggande i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet finns i lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande.

18 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Utan hinder av de sekretessbestämmelser som utfärdats till skydd för affärs- eller yrkeshemligheter eller till skydd för näringsidkarnas ekonomiska intressen, har tillsynsmyndigheterna rätt lämna ut uppgifter om näringsidkare till andra myndigheter för tillsynsuppgifter samt till åklagar- och förundersökningsmyndigheter för utredning av brott eller väckande av åtal.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

19 §

Revisor och bokföring

En idkare av paketreserörelse som ska ställa säkerhet enligt denna lag eller som agerar för en utländsk researrangörs räkning ska ha en av Centralhandelskammaren eller av en handelskammare godkänd revisor eller revisionsammanslutning även om rörelseidkaren i fråga inte skulle omfattas av revisionskyldighet enligt revisionslagen (459/2007).

Bland de upplysningar som lämnas till Konsumentverket ska på begäran finnas ett utlåtande av en revisor som avses i 1 mom.

En idkare av paketreserörelse som avses i 1 mom. ska ordna sin bokföring så att alla de avgifter som betalats för paketresor och tjänster i anslutning till dessa innan resan inlett i realtid framgår av bokföringen. I övrigt föreskrivs om bokföringen i bokföringslagen (1336/1997).

20 §

Straffbestämmelser

Bestämmelser om straff för paketreserörelseförseelse och paketreserörelsebrott finns i 30 kap. 3 a § i strafflagen (39/1889).

Den som bryter mot ett förbud eller underlåter att följa en uppmaning som har meddelats med stöd av denna lag och har förenats med vite, kan inte dömas till straff för samma gärning.

21 §

Ändringssökande

Ett beslut som Konsumentverket har meddelat med stöd av 8 och 10—12 § ska iakttas även om det överklagas, om inte besvärinstansen bestämmer något annat.

22 §

Delegationen för paketresefrågor

I anslutning till Konsumentverket finns en delegation för paketresefrågor som tillsätts av arbets- och näringsministeriet för tre år i sänder.

Delegationen har till uppgift att följa utvecklingen av paketreserörelsernas verksamhet och tillämpningen av och tillsynen över lagstiftningen om paketresor, ge utlåtanden samt komma med förslag och ta initiativ till utvecklande av lagstiftningen och tillsynen.

Delegationen består av en ordförande och minst fem andra medlemmar av vilka en är vice ordförande. Vice ordföranden och de andra medlemmarna ska ha personliga suppleanter. Medlemmarna i delegationen ska vara väl förtrogna med paketresefrågor.

Delegationen är beslutförför när ordföranden eller vice ordföranden och minst tre andra medlemmar är närvarande.

6 kap.

Ikraftträdande

23 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen av den 28 november 1994 om paketreserörelser (1080/1994) jämte ändringar.

En näringsidkare som när denna lag träder i kraft utövar verksamhet som avses i 1 § 2 mom. och som gör en registeranmälan enligt 5 § 1 och 2 mom. inom två månader från ikraftträdandet, får fortsätta med sin verksamhet tills beslut om införande i registret har fattats.

Utan hinder av 19 § 1 mom. ska bestämmelserna om revisor i 16 § 1 mom. i den lag som upphävs tillämpas under de räkenskapsperioder som går ut senast den 31 december 2010.

2.

Lag**om ändring av 30 kap. i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 30 kap. i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889), sådant det lyder jämte
ändringar, en ny 3 a § som följer:

30 kap.

Om näringsbrott

3 a §

Paketreserörelseförseelse och paketreserörelsebrott

Den som uppsåtligen eller av grov oakt-
samhet

1) utan att ha blivit registrerad som idkare
av paketreserörelse enligt 6 § i lagen om pa-
ketreserörelser (.../...) idkar sådan paketrese-
rörelse för vilken det inte krävs säkerhet eller
använder benämningen resebyrå eller paket-
reserörelse, eller

2) utan att ha ställt säkerhet idkar sådan
paketreserörelse för vilken det enligt 9 § i la-
gen om paketreserörelser krävs säkerhet eller

som lämnar Konsumentverket oriktiga upp-
gifter om en omständighet som inverkar på
behovet av säkerhet eller godkännandet av
säkerhet eller underlåter att uppge en sådan
omständighet och därmed försvagar resenä-
rernas ekonomiska trygghet,

ska, om inte strängare straff för gärningen
föreskrivs någon annanstans i lag, för *paket-
reserörelseförseelse* dömas till böter.

Om det förfarande som avses i 1 mom. 2
punkten med beaktande av den ekonomiska
vinning som har eftersträfvats och övriga om-
ständigheter ska anses vara grovt även be-
dömt som en helhet, ska gärningsmannen,
om inte strängare straff för gärningen före-
skrivs någon annanstans i lag, för *paketrese-
rörelsebrott* dömas till böter eller fängelse i
högst ett år.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Nådendal den 26 juni 2008

REPUBLIKENS PRESIDENT

TARJA HALONEN

Arbetsminister *Tarja Cronberg*